

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 176/2016-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného [REDACTED], konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 22/2015 a jeho uznesením z 8. apríla 2015 a postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 110/2015 a jeho uznesením z 31. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného [REDACTED]

██████████, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa ██████████, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 22/2015 a jeho uznesením z 8. apríla 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“), ako aj postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 110/2015 a jeho uznesením z 31. marca 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je spolu s ďalšími obvinenými podozrivý zo spáchania trestného činu vraždy v štádiu prípravy podľa § 7 ods. 1 k § 219 ods. 1 a 2 písm. f) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon účinný v čase spáchania skutku“). Sťažovateľ je stíhaný väzobne, pričom do väzby bol vzatý uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 85/2014 z 23. februára 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 15/2014 z 18. marca 2014 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku; väzba sťažovateľa začala plynúť 19. februára 2014.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 403/2014 z 8. septembra 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 71/2014 z 18. septembra 2014 bola lehota väzby sťažovateľa predĺžená do 19. apríla 2015, pričom dôvody väzby sa nezmenili.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálny prokurátor“) podal 3. marca 2015 okresnému súdu návrh na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa, ako aj spoluobvinených do 19. augusta 2015.

Okresný súd napadnutým uznesením sudcu pre prípravné konanie sp. zn. 0 Tp 110/2015 z 31. marca 2015 rozhodol o predĺžení väzby sťažovateľa (ako aj ďalších obvinených) o tri mesiace, t. j. do 19. júla 2015, pričom dôvody väzby ostali u sťažovateľa

nezmenené. Zároveň okresný súd rozhodol, že nenahradí väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že špeciálny prokurátor odôvodnil návrh na predĺženie lehoty trvania väzby najmä potrebou umožniť záverečné oboznámenie s výsledkami vyšetrovania obvineným a ich obhajcom s poukazom na to, že ide o rozsiahly spisový materiál, s ktorým majú právo sa oboznámiť, ako aj potrebou vypracovania znaleckého posudku na obvineného [REDACTED]. V návrhu špeciálneho prokurátora je predĺženie lehoty trvania väzby podrobne odôvodnené existenciou materiálnych podmienok väzby, ktoré podľa špeciálneho prokurátora spočívajú v dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti obvinenými. V tejto súvislosti špeciálny prokurátor vo svojom návrhu podrobne poukazuje na usvedčujúce dôkazy a odôvodňuje trvanie väzobných dôvodov u jednotlivých obvinených.

Z napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd sa stotožnil s odôvodnením väzobných dôvodov špeciálnym prokurátorom, ako aj s opodstatnenosťou dôkazov preukazujúcich dôvodnosť podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti obvinenými. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu sa okrem iného uvádza:

„Sudca pre prípravné konanie na základe výsluchov obvinených a po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k jednoznačnému záveru, že väzba u obvinených trvá v nezmenenom rozsahu aj naďalej. Sudca sa stotožňuje s odôvodnením väzobných dôvodov u jednotlivých obvinených, ktoré odôvodnil prokurátor. Taktiež z doposiaľ vykonaných dôkazov dospel sudca k záveru, že skutky, pre ktoré sú obvinení stíhaní majú znaky trestného činu a je dôvodné podozrenie, že ich spáchali jednotliví obvinení, pričom poukazuje na návrh prokurátora, kde jednotlivé dôkazy prokurátor odôvodnil. Súd v danom štádiu nerozhoduje o vine obvinených, ale iba skúma či vykonané dôkazy skutočne obsahujú také závažné skutočnosti, ktoré dostatočným a hodnoverným spôsobom podporujú záver o dôvodnosti trestného stíhania alebo obsahujú skutočnosti, ktoré dôvodnosť trestného stíhania proti konkrétnej osobe nepotvrdzujú alebo priamo vylučujú.

Keďže ide o rozsiahlu právne náročnú trestnú vec a dôvody väzby u obvinených trvajú v nezmenenom rozsahu aj naďalej dospel sudca k záveru, že návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby je čiastočne dôvodný. Lehotu 4 mesiace, o ktorú prokurátor žiadal predĺžiť väzby považuje však za neprimerane dlhú a preto predĺžil väzbu iba o 3 mesiace, ktorú lehotu považuje za dostatočné na to, aby sa všetci obvinení s obhajcami oboznámili s vyšetrovacím spisom, vyšetrovateľ rozhodol o prípadných ďalších návrhoch na vykonanie dokazovania a prokurátor v zákonnej lehote podal obžalobu.

Sudca pre prípravné konanie sa tak isto zaoberal možnosťou nahradenia väzby obvinených dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por...

V tejto súvislosti sudca pre prípravné konanie poukazuje na to, že sama povaha prejednávaného prípadu neodôvodňuje možnosť nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, keďže sudca nezistil u jednotlivých obvinených žiadne mimoriadne okolnosti prípadu.“

Bezprostredne po vyhlásení napadnutého uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 110/2015 z 31. marca 2015 bolo jeho písomné vyhotovenie krátkou cestou doručené všetkým prítomným obvineným a prítomným obhajcom a prokurátorovi. V nadväznosti na vyhlásenie napadnutého uznesenia okresného súdu zahlásil proti nemu sťažovateľ, špeciálny prokurátor, ako aj spoluobvinení ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť. Sťažovateľ sťažnosť následne neodôvodnil.

Obhajca sťažovateľa podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odôvodnenú sťažnosť 16. apríla 2015, avšak dôvodnosťou návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby sa v nej nezaoberal vôbec. V sťažnosti poukazoval na porušenie práva sťažovateľa na obhajobu, ku ktorému malo dôjsť tým, že obhajca sťažovateľa nebol riadne a včas upovedomený o termíne rozhodovania o návrhu prokurátora o predĺžení lehoty trvania väzby a bolo mu znemožnené zúčastniť sa na rozhodovaní okresného súdu 31. marca 2015 a obhajovať sťažovateľa.

Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 1 Tpo 22/2015 z 8. apríla 2015 sťažnosť sťažovateľa zamietol, pričom v jeho odôvodnení okrem iného uviedol:

„Zo zápisnice o výsluchu obvinených z 31. 03. 2015, ktorého sa okrem obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], zúčastnili aj ich obhajcovia, s výnimkou obhajcu obv. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorý bol však riadne a včas o termíne výsluchu upovedomený (09. 03. 2015) a prokurátor vyplýva, že prokurátor zotrval na podanom návrhu na predĺženie lehoty väzby, ku ktorému doplnil, vzhľadom na aktuálny stav vyšetrovania, že skúmanie duševného stavu obv. [REDAKOVANÉ] už bolo ukončené, znalecký posudok už bol vyšetrovateľovi doručený a vyšetrovateľ už aj stanovil konkrétne termíny, kedy sa jednotliví obvinení s obhajcami budú oboznamovať s rozsiahlym spisovým materiálom..., že taktiež vyšetrovateľ sa musí zaoberať prípadnými návrhmi na vykonanie ďalších dôkazov a prokurátor potrebuje čas na preštudovanie rozsiahleho spisového materiálu, napísanie obžaloby tak, aby táto bola podaná v zákonnej 20 dňovej lehote väzby v zmysle § 76 ods. 2, ods. 4 Tr. po., pred uplynutím trvania väzby. Dodal, že orgány činné v trestnom konaní konajú s maximálnym urýchlením. Preto navrhol predĺženie lehoty väzby o 4 mesiace do 19. 08. 2015.

... Obvinený [REDAKOVANÉ] vyslovil nesúhlas s návrhom prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, cíti sa byť nevinný a preto aj väzbu považuje za nedôvodnú.

... Krajský súd v Bratislave zistil, že pri rozhodnutí o predĺžení väzby u všetkých štyroch obvinených boli dodržané všetky formálno-procesné podmienky. Rovnako aj z vecného hľadiska boli splnené všetky zákonné podmienky na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 76 ods. 2, ods. 3 Tr. por.

Pokiaľ ide o samotné konanie o predĺženie lehoty trvania väzby obvinených, zo strany prokurátora bol dodržaný zákonný postup a aj zákonná lehota na podanie žiadosti na okresný súd...

Správne sudca pre prípravné konanie dospel k záveru, že návrh podaný prokurátorom je dôvodný, po primárnom zistení splnenia všetkých lehôt predpísaných Trestným poriadkom, ako aj doterajšiu zákonnosť a opodstatnenosť väzby s poukazom, že predĺžiť lehotu trvania väzby možno vtedy, ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania a že

obtiažnosť veci pritom spočíva v zložitosti, komplikovanosti, a tým aj časovej náročnosti náležitého zistenia skutkového stavu, potrebného v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. na rozhodnutie...

Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7 (v danom prípade 25 mesiacov). Primeranosť lehoty na ukončenie veci síce zákon výslovne neupravuje, treba ju však vždy posudzovať so zreteľom na konkrétnu prejednávajúcu vec. Je potrebné uviesť, že dokazovanie činnosti organizovanej skupiny, akú predpokladajú vznesené obvinenia, je vecne a časovo náročné. Navyše aj vec, ktorá by sa nejavila ako obtiažna z hľadiska jednotlivého skutku, môže byť obtiažna z hľadiska viacerých skutkov, ktoré sú prejednané v jednom konaní, najmä ak ide o násilnú trestnú činnosť, ktorá mala byť spáchaná v rámci činnosti organizovanej skupiny (mnohovrstevnatosť veci). Tak, ako vyplýva z podrobne odôvodnených skutkov napadnutého uznesenia, ich odhaľovanie a zisťovanie páchatel'ov, počet obvinených a napokon aj doposiaľ vykonané dokazovania vo veci, si naďalej vyžaduje omnoho väčšiu náročnosť na dokazovanie predmetnej násilnej trestnej činnosti. Cieľom spoločného konania pre dva skutky a viacej obvinených, ako vyplýva z vyššie uvedeného, je teda predovšetkým prejednať v jednom konaní všetky trestné činy toho istého obvineného, resp. trestné činy rozdielnych obvinených, ktoré spolu súvisia (ide najmä o prípady, ak sa na trestnej činnosti podieľajú rôznou formou trestnej činnosti – napr. spolupáchatel'stvo, účasť, nadväznosť trestnej činnosti iných osôb na trestnú činnosť hlavného páchatel'a pri niektorých formách trestnej súčinnosti).

Predĺženie lehoty väzby o ďalšie tri mesiace u všetkých štyroch obvinených nepresahuje najvyššiu možnú lehotu trvania väzby pre osoby obvinené z obzvlášť závažného zločinu v zmysle § 76 ods. 7 písm. c/ Trestného poriadku, t. j. 25 mesiacov a zodpovedá aj reálnej potrebe ďalšieho vyšetrovania, ktoré je v záverečnej fáze. Odvolací súd sa preto stotožnil s dôvodnosťou potreby predĺženia lehoty trvania väzby, práve z dôvodu opodstatnenej potreby ukončenia vyšetrovania tak, ako na to poukázal sudca pre prípravné konanie v napadnutom uznesení a aj podľa odvolacieho súdu tento druh a charakter predmetnej stíhanej obzvlášť závažnej násilnej trestnej činnosti si vyžaduje takéto náročnejšie dokazovanie, ktoré je rozsiahle a obtiažne, pre ktoré doposiaľ prípravné konanie nemohlo byť skončené. ... Napokon predmetný spis v súčasnom štádiu konania

obsahuje 45 zväzkov o počte takmer 10 000 strán. Ako vyplýva z doterajšieho dokazovania vo veci a potreby vykonania ďalších úkonov, tieto si vyžadujú primeraný časový úsek, ktorý aj podľa názoru senátu krajského súdu je opodstatnene vymedzený predĺžením lehoty väzby do 19. 07. 2015.

Sudca pre prípravné konanie sa zákonným spôsobom vysporiadal, v čom sú naďalej naplnené materiálne dôvody väzby u obvinených tak, ako to podrobne rozviedol v odôvodnení napadnutého uznesenia. S dôvodnosťou trestného stíhania ako základnou materiálnou podmienkou väzby sa preto sudca pre prípravné konanie v napadnutom rozhodnutí dostatočným a presvedčivým spôsobom vysporiadal a preto v podrobnostiach odkazuje odvolací súd na tam uvedené závery, bez potreby opakovania rovnakých skutkových okolností a právnych hodnotení. V podstate prevzal zhodne aj argumenty, pre ktoré rozhodol, že dôvody väzby u jednotlivých obvinených trvajú v nezmenenom rozsahu tak, ako bolo konštatované v podanom návrhu prokurátora.

Pokiaľ sudca pre prípravné konanie neakceptoval prokurátorom navrhovanú lehotu do 19. 08. 2015, ale túto predĺžil len do 19. 07. 2015 z dôvodu jej dostatočnosti, aby sa všetci obvinení s obhajcami oboznámili s vyšetrovacím spisom, vyšetrovateľ rozhodol v prípadných ďalších návrhoch na vykonanie dokazovania a prokurátor v zákonnej lehote podal aj obžalobu, s týmto sa plne stotožňuje aj senát sťažnostného súdu. Uvedený čas je dostatočným nielen na naplánované úkony vyšetrovateľa, ale aj dostatočný na ďalší procesný postup zo strany prokurátora tak, aby boli zachované všetky zákonom požadované lehoty a podmienky. Preto v tomto smere bola sťažnosť prokurátora, ktorú podal len z dôvodu neakceptovania ním navrhutej lehoty, tunajším súdom zamietnutá, ako nedôvodná.

Vzhľadom na všeobecne obhajobné námietky obvinených, ktorí popierajú spáchanie skutkov, opätovne je pritom potrebné v tejto súvislosti uviesť tú skutočnosť a to, že v tomto štádiu konania súdy nerozhodujú o vine obvinených... krajský súd po preskúmaní veci a doteraz vykonaných dôkazov konštatuje, že tieto v predmetnej trestnej veci nijako nerozptýlili dôvodnosť vážneho podozrenia, že sa skutky a trestné činy, pre ktoré boli obvineným... a [REDAKOVANÉ] vznesené obvinenia mali stať a že ich mali spáchať aj vyššie menovaní obvinení.

Krajský súd sa naďalej stotožňuje aj s pretrvávajúcimi dôvodmi väzby u obvinených...

... Väzobné dôvody obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sú naďalej dané tak, ako ich ustálil aj prvostupňový súd a dôvody jeho rozhodnutia, s ktorými sa stotožňuje aj senát sťažnostného súdu, pričom poukazuje v podrobnostiach aj na ostatné uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 0 Tp/403/2014 zo dňa 08. 09. 2014 v spojení s uznesením tunajšieho súdu z 18. 09. 2014, sp. zn. 2 Tpo/71/2014, bez potreby opakovania rovnakých úvah a záverov.

... Napokon ani jeden z vyššie uvedených všetkých sťažovateľov bližšie svoje sťažnosti ničím neodôvodnili.“

Z napadnutého uznesenia ďalej tiež vyplýva, že krajský súd sa v napadnutom uznesení stotožnil aj s dôvodmi, ktoré viedli okresný súd k záveru o nenahradení väzby obvinených dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Námietky, ktoré obsahuje sťažnosť sťažovateľa adresovaná ústavnému súdu, sú v zásade totožné s námietkami, ktoré boli obsiahnuté v sťažnosti obhajcu sťažovateľa podanej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že okresný súd nepostupoval tak, aby mu zabezpečil pri rozhodovaní o predĺžení lehoty trvania väzby reálny výkon práva na obhajobu. Sťažovateľ tvrdí, že jeho obhajca [REDAKOVANÉ] nebol o termíne výsluchu a rozhodovania o predĺžení lehoty trvania väzby súdom upovedomený pred konaním tohto výsluchu. V tejto súvislosti sa v sťažnosti uvádza:

«Okresný súd riadne a včas nepredvolal a neupovedomil obhajcu [REDAKOVANÉ], advokátsku spoločnosť [REDAKOVANÉ] o termíne výsluchu obvinených a rozhodovania o predĺžení väzby. Dňa 31. 3. 2015 po 10.00 h sa osoba, ktorá sa predstavila ako sudca Okresného súdu Bratislava I [REDAKOVANÉ], skontaktovala s kanceláriou advokátskej spoločnosti [REDAKOVANÉ] a oznámila, že sa práve koná predmetný výsluch a rozhodovanie, pričom mu bolo oznámené, že žiadne predvolanie

na termín advokátskej spoločnosti nebolo doručené, na čo bolo oznámené, že uvedené predvolanie bolo zasielané e-mailom a že „sa nevrátilo ako nedoručené“.»

Sťažovateľ zdôrazňuje, že jeho advokátovi, resp. Advokátskej spoločnosti [REDAKOVANÉ], na jej oficiálnu mailovú adresu [REDAKOVANÉ] uvedenú na webovej stránke Slovenskej advokátskej komory nebol nikdy doručený e-mail, obsahom ktorého malo byť predvolanie na výsluch sťažovateľa určený na 31. marec 2015.

Podľa názoru sťažovateľa *„nebol dôvod nezasielať upovedomenie o termíne výsluchu obvinených poštou, vzhľadom na veľký časový odstup od doručenia návrhu prokurátora na predĺženie väzby“*, pričom v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že dosiaľ boli všetky upovedomenia v danej veci doručované obhajcovi poštou, pričom zásielky bezodkladne preberal. Sťažovateľ okresnému súdu vyčíta, že si telefonicky, prípadne inak neoveril, či došlo k doručeniu takej závažnej správy, ako je upovedomenie o termíne výsluchu obvinených v súvislosti s rozhodovaním o predĺžení lehoty trvania väzby.

Sťažovateľ ďalej argumentuje, že *„Uznesenie, voči ktorému je podávaná táto sťažnosť, bolo obhajcovi doručené až dňa 14. 4. 2015 a tak až vtedy sa mohol oboznámiť s rozhodnutím vo veci samej. Odôvodnenie rozhodnutia však neobsahuje ani len zmienku o tom, že jeho obhajca obvineného [REDAKOVANÉ] nebol prítomný a ani bližšie vysvetlenie okolností, za akých mal byť upovedomený o termíne výsluchu.“*

V súvislosti so skutkovými okolnosťami posudzovanej veci sťažovateľ zdôrazňuje, že je povinnosťou všeobecných súdov umožniť obvinenému uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel, pretože v opačnom prípade by toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe bolo obvinenému reálne umožnené.

Sumarizujú svoju argumentáciu, sťažovateľ uvádza:

„Podstata sťažnosti sťažovateľa spočíva v tvrdení, že za situácie, keď okresný súd nesprávne predvolal obhajcu obvineného na výsluch sťažovateľa za účelom rozhodnutia o predĺžení lehoty väzby a tomuto bolo uprené právo zúčastniť sa na úkone, nesmel krajský súd sťažnosť podanú sťažovateľom zamietnuť, a navyiac krajský súd nesprávne rozhodol predtým, ako bola obhajcovi sťažovateľa doručené rozhodnutie okresného súdu o predĺžení lehoty väzby a sťažovateľovi tak bolo upreté právo na obhajobu.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo/22/2015 a uznesením sp. zn. 1 Tpo/22/2015 z 8. apríla 2015 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] zaručené v čl. 46 ods. 1, v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp/110/2015 a uznesením sp. zn. 0 Tp/110/2015 z 31. marca 2015 porušil základné práva [REDAKOVANÉ] zaručené v čl. 46 ods. 1, v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1 Tpo/22/2015 z 8. apríla 2015 sa zrušuje a Krajskému súdu Bratislava sa prikazuje, aby [REDAKOVANÉ] prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 eur (slovom: desaťtisíc euro), ktoré mu je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd Bratislava je povinný zaplatiť náhradu trov konania právnomu zástupcovi sťažovateľa v sume 355,73 € (slovom: tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet právneho zástupcu sťažovateľa, a to do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 110/2015 z 31. marca 2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Napadnutým uznesením okresný súd predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa o 3 mesiace s poukazom na to, že trvá väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom zároveň rozhodol aj o tom, že väzbu nenahradí dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv

a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z podstaty princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť (čo aj urobil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o tejto časti sťažnosti.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 22/2015 z 8. apríla 2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní

sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Z obsahu sťažnosti zreteľne vyplýva, že kľúčová a pritom v zásade jediná námietka sťažovateľa je založená na argumentácii, že okresný súd neupovedomil jeho obhajcu riadne a včas o termíne konania jeho výsluchu súvisiaceho s rozhodovaním o návrhu špeciálneho prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby. V dôsledku toho mal byť sťažovateľovi znemožnený reálny výkon jeho práva na obhajobu prostredníctvom obhajcu, pričom krajský súd toto pochybenie v postupe okresného súdu nenapravil, čím došlo k porušeniu jeho ústavou a dohovorom garantovaných práv.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti si ústavný súd overoval skutkovú argumentáciu sťažovateľa, pričom zistil tieto skutočnosti:

1. Dňa 9. marca 2015 bol asistentkou príslušného senátu okresného súdu [REDAKOVANÉ] o 13.26 h odoslaný na e-mailové adresy [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] e-mail označený ako „Predvolanie na výsluch 31/3/2015“, ktorého prílohu tvorilo upovedomenie obhajcov o termíne výsluchu obvinených. V uvedenej e-mailovej správe z 9. marca 2015 je obsiahnutý tento text:

„Dobrý deň, V prílohe Vám týmto zasielame predvolanie na termín výsluchu o žiadosti o predĺženie lehoty trvania väzby a žiadosti o prepustenie vo veci obvineného

██████████ a spol. na deň 31. 03. 2015 o 10.00 hod. na č. dv. 24 na tunajšom Okresnom súde Bratislava, 1, Záhradnícka ul. č. 10, 812 44 Bratislava 1. Ďakujem.“.

2. V zápisnici o výsluchu obvinených z 31. marca 2015 sa uvádza, že obhajca sťažovateľa ██████████ bol „neprítomný, o termíne upovedomený emailom z 09. 03. 2015“. Ústavný súd konštatuje, že obhajcovia ďalších obvinených ██████████, ██████████ a ██████████ sa výsluchu zúčastnili.

3. Zo zápisnice o výsluchu obvinených z 31. marca 2015 ďalej vyplýva, že pred výsluchom sťažovateľa sudca pre prípravné konanie oboznámil, že „obhajca ██████████ bol upovedomený dňa 9. marca 2015 o výsluchu na emailovú adresu a neustanovil sa.

Obvinený udáva, že mu bol doučený návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby.

... Predstúpil obvinený ██████████, ktorý po zákonom poučení udáva:

Poučeniu som porozumel.

Nesúhlasím s návrhom prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, ja sa cítim byť nevinný a preto aj väzba podľa môjho názoru je nedôvodná.

... Nesúhlasím s návrhom prokurátora.“.

4. Zo zápisnice vyplýva, že výsluch obvinených a rozhodovanie o návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby trvalo od 10.00 h do 13.45 h.

5. Ústavný súd ďalej zistil, že okresnému súdu nebolo doručené elektronické oznámenie o tom, že by sa e-mail z 9. marca 2015 nepodarilo doručiť na adresu ██████████. Sťažovateľ argumentuje, že žiaden e-mail z okresného súdu týkajúci sa termínu jeho výsluchu určeného na 31. marec 2015 nebol doručený na oficiálnu e-mailovú adresu Advokátskej spoločnosti ██████████, ktorá je uvedená „na www stránke Slovenskej advokátskej komory, ako aj na všetkých prípadných dokumentoch, t. j. ██████████“.

6. Zo zistení ústavného súdu tiež vyplýva, že na webovej stránke Slovenskej advokátskej komory www.sak.sk je v časti Advokáti pri vyhľadání obhajcu sťažovateľa ██████████, so sídlom ██████████, evidovaná e-mailová adresa ██████████, pričom túto adresu mal obhajca sťažovateľa ██████████ evidovanú na webovej stránke Slovenskej advokátskej komory od 28. novembra 2014 a má

ju dosiaľ. Ústavný súd zároveň zistil, že advokátska spoločnosť [REDAKOVANÉ], má na webovej stránke Slovenskej advokátskej komory www.sak.sk v časti Advokátske spoločenstvá evidovanú mailovú adresu [REDAKOVANÉ].

Z uvedených skutkových zistení možno vyvodiť, že okresný súd doručoval upovedomenie o termíne výsluchu sťažovateľa určeného na 31. marec 2015 na adresu obhajcu sťažovateľa [REDAKOVANÉ] uvedenú na oficiálnej webovej stránke Slovenskej advokátskej komory, a nie na adresu advokátskej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ ani len netvrdí, že by predvolanie jeho obhajcovi na adresu [REDAKOVANÉ] doručené nebolo.

Na základe uvedených okolností ústavný súd zastáva názor, že skutočnosť, že upovedomenie o termíne výsluchu sťažovateľa určeného na 31. marec 2015 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené na jeho oficiálnu webovú adresu [REDAKOVANÉ] a zároveň nebolo doručované aj na oficiálnu webovú adresu advokátskej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorej je obhajca sťažovateľa konateľom a advokátom, nesignalizuje porušenie sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru.

V nadväznosti na uvedený záver ústavný súd zdôrazňuje, že aj v prípade, ak by akceptoval, že okresný súd pri doručovaní upovedomenia o termíne výsluchu sťažovateľa pochybil (nepostupoval dôsledne), v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci boli podľa jeho názoru vytvorené reálne predpoklady na to, aby v sťažnostnom konaní boli pochybenia okresného súdu korigované, resp. odstránené. K vytvoreniu reálnych predpokladov na odstránenie, resp. korigovanie týchto pochybení by ale došlo len vtedy, ak by obhajca sťažovateľa v súlade so svojou zákonom ustanovenou povinnosťou „*chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta*“ [§ 18 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“)] reagoval na vzniknutú situáciu „*primeraným spôsobom a dôsledne*“, tak aby „*využil všetky právne prostriedky... v záujme klienta*“, ktoré „*považuje za prospešné*“ (§ 18 ods. 1 zákona o advokácii).

Ak by totiž ústavný súd aj pripustil, že obhajcovi sťažovateľa nebolo riadne doručené upovedomenie o výsluchu jeho klienta, z konkrétnych okolností posudzovanej veci vyplýva, že obhajca sťažovateľa sa najneskôr 31. marca 2015 po 10.00 h musel z telefonátu sudcu pre prípravné konanie dozvedieť, že výsluch jeho klienta sa koná, a okamžite na túto informáciu primeraným spôsobom a urýchlene reagovať, t. j. napr. okamžite požiadať o posunutie, resp. prerušenie termínu výsluchu sťažovateľa (ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že výsluch sťažovateľa sa konal ako štvrtý v poradí, pričom okresný súd rozhodoval o návrhu špeciálneho prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby vrátane výsluchov obvinených takmer 4 hodiny, pozn.). Ak by sudca pre prípravné konanie okresného súdu žiadosti obhajcu o posunutie alebo prerušenie výsluchu nevyhovel, bolo zo zákona vyvoditeľnou povinnosťou obhajcu sťažovateľa bezodkladne sa skontaktovať so sťažovateľom, prevziať si čo najskôr napadnuté uznesenie okresného súdu (z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ ho mal v písomnej podobe k dispozícii bezprostredne po ukončení výsluchu, pozn.), vyhotoviť bez zbytočného odkladu kvalifikovanú sťažnosť proti rozhodnutiu okresného súdu o predĺžení väzby sťažovateľa, tak aby ju mal krajský súd k dispozícii ešte pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa zahlásenej bezprostredne po vyhlásení napadnutého uznesenia okresného súdu.

Zo sťažnosti, ako aj zistení ústavného súdu vyplýva, že obhajca sťažovateľa po získaní informácie, že sa výsluch sťažovateľa 31. marca 2015 koná (konal), zostal pasívny a neurobil žiadny úkon smerujúci k dôslednej obhajobe práv svojho klienta. Ústavný súd v súlade povinnosťami, ktoré zákon o advokácii ukladá advokátom, nemôže akceptovať zistenú pasivitu obhajcu sťažovateľa, ktorý až 16. apríla 2015 podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť aj napriek tomu, že išlo o rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby, o ktorých sú súdy povinné rozhodovať „*prednostne a urýchlene*“ (§ 2 ods. 6 Trestného poriadku), pričom navyše v nej neuviedol žiadne námietky proti návrhu špeciálneho prokurátora o predĺžení väzby jeho klienta, resp. iné skutočnosti, ktorým by mohli relevantným spôsobom spochybniť ďalšie trvanie väzby sťažovateľa. Ústavný súd konštatuje, že takúto argumentáciu neobsahuje ani sťažnosť sťažovateľa adresovaná ústavnému súdu.

Navyše ústavný súd poznamenáva, že ani sťažovateľ v priebehu výsluchu 31. marca 2015 nenamietal neprítomnosť obhajcu a ani potom, ako zahlásil sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, nevyvinul žiadnu aktivitu, aby sa urýchlene skontaktoval so svojím obhajcom na účely poskytnutia právnej pomoci pri kvalifikovanom odôvodňovaní svojej sťažnosti.

Za uvedených okolností podľa názoru ústavného súdu neexistuje dostatok argumentov na to, aby mohol z ústavného hľadiska spochybniť napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorý o sťažnostiach sťažovateľa a ďalších spoluobvinených rozhodol v súlade so svojou zákonnou povinnosťou „prednostne a urýchlene“ na základe dokumentácie, ktorú mal k dispozícii, o to viac, že sťažovateľ ani v sťažnosti doručenej ústavnému súdu nespochybnil z materiálneho hľadiska ďalšie trvanie svojej väzby.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2016